

Henryk Olszar

"Represje wobec katechizacji w diecezji katowickiej w latach 1945-1989", Radosław Adamiak, Marcin Palka, Katowice 2012 : [recenzja]

Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne 45/2, 439

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Reasumując, edycja *Księgi Jubileuszowej* zasługuje na szersze zainteresowanie, które winni okazać badacze dziejów kościelnych w naszej Ojczyźnie. Intelktualne owoce tego zaciekawienia doprowadzą zapewne do powstania kolejnego tomu „Historii Kościoła w Polsce”.

Ks. Henryk Olszar

Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne 45,2 (2012), s. 439-439

Radosław Adamiak, Marcin Palka, *Represje wobec katechizacji w diecezji katowickiej w latach 1945-1989*, Studio Noa, Katowice 2012, 162 s.

Choć historiografia relacji państwo – Kościół w okresie Polski Ludowej liczy już co najmniej kilkadziesiąt książek i kilkaset artykułów, to wydaje się, że najmniejsza jej część dotyczy katechizacji. Próbą częściowego zapełnienia tej luki stała się praca księży Radosława Adamiaka i Marcina Palki, która zawiera element badawczy, spełnia kryterium oryginalności i wyczerpuje istotne aspekty przedstawionego tematu. Autorzy starają się rzucić światło na represje ze strony państwa komunistycznego wobec katechizujących i katechizowanych w diecezji katowickiej. Ich pracy nie można zarzucić jednostronności, ponieważ poprawnie zarysowują obraz katechizacji w kontekście ówczesnych uwarunkowań; ani też zbyt uogólnień, bo opierają się na silnej podstawie źródłowej, uprawniającej do przejrzystych wniosków. Uważam, że z tego względu książka ta stanowi doskonały wkład do pasjonującej kroniki wielkiej wojny ideologicznej, prowadzonej z Kościołem przez cały czas istnienia Polski Ludowej.

Warto w tym miejscu podkreślić, że walka o laicką szkołę zainicjowała w Polsce Ludowej proces budowania programu wychowania nowego człowieka – socjalistycznego. Młodzież katolicka zaczęła bronić krzyża w salach szkolnych. W tych zmaganiach do symbolu urósł opór biskupa Stanisława Adamskiego, który „nazwał rzeczy po imieniu” i wyliczył wszystkie przejawy represji spotykające zarówno katechizację w szkole, jak i podległych mu katechetów, którzy nie dali się zastraszyć ówczesnym władzom oświatowym. Postawa duchowieństwa, daleka od ustępstw, stała się jednym z poważniejszych powodów zadrażnień, prowadzących w konsekwencji do wygnania biskupów katowickich z terenu diecezji i licznych aresztowań wśród księży.

Wydanie niniejszego tomu z pewnością będzie formą inspiracji dla historyków Kościoła do podjęcia poszukiwań badawczych w obszarze wskazanym w tytule niniejszej publikacji. Mam nadzieję, że przekazywana do rąk Czytelników książka stanie się w przyszłości istotnym elementem monograficznego spojrzenia na represje władz komunistycznych w odniesieniu do katechizacji. Być może przyczyni się również do ukazania nieco innego aspektu najnowszych dziejów Kościoła katolickiego w Polsce w latach 1945-1989. Myślę, że nawet osoby znające już działania represyjne stosowane wobec powojennej katechizacji, sięgnąwszy po to opracowanie, będą w stanie znaleźć w nim dla siebie jakieś nowe, interesujące informacje.

Ks. Henryk Olszar